

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Przykłady projektów w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych

Komisja Europejska
Rolnictwo i
rozwój obszarów wiejskich

Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (ENRD) przyczynia się do skutecznej realizacji programów rozwoju obszarów wiejskich (PROW) w całej Unii Europejskiej (UE).

Każde państwo członkowskie utworzyło krajową sieć obszarów wiejskich (KSOW), która skupia organizacje i organy administracji zaangażowane w rozwój wsi.

Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich umożliwia tworzenie, na poziomie UE, sieci kontaktów między krajowymi sieciami, organami administracji poszczególnych państw i europejskimi organizacjami.

Więcej informacji znaleźć można na stronie ENRD (<http://enrd.ec.europa.eu>)

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Wymiana informacji stanowi ważny aspekt działalności KSOW i ENRD. Niniejsza broszura należy do serii publikacji ENRD, którą zapoczątkowano, by zachęcić do wymiany informacji.

Każde wydanie broszury zawiera opis różnego rodzaju projektów, które otrzymały unijne dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

W tym wydaniu skoncentrowano się na różnych funkcjach, jakie mogą spełnić technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) i na możliwościach, jakie oferują jako narzędzie rozwoju wsi.

Redaktor naczelny: Rob Peters, kierownik działu, Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich KE.
Rękopis ukończono zimą 2010-2011 r. Oryginalną wersję publikacji stanowi wersja w języku angielskim

Podziękowania

Wkład redaktorski ze strony Punktu Kontaktowego Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Tim Hudson, Mark Redman, Jacqui Meskell.
Fotografia na okładce: © Unia Europejska

Treść niniejszej publikacji niekoniecznie odzwierciedla poglądy instytucji Unii Europejskiej.

Spis treści

Przykłady projektów w dziedzinie TIK dofinansowanych z EFRR

Wstęp: TIK a rozwój obszarów wiejskich UE	3
Koordinacja postępów w dziedzinie TIK na obszarach wiejskich: IRLANDIA	4
Samorząd lokalny zachęca do ochrony klimatu przez Internet: NIEMCY	6
TIK służą wiedzy i doskonaleniu kapitału ludzkiego: POLSKA	8
Interaktywny ekran dotykowy – technologia w turystyce wiejskiej: SŁOWENIA	10
Wiejskie przedsiębiorstwa bardziej konkurencyjne dzięki nowoczesnej masarni: DANIA	12
Technika precyzyjna zwiększa wydajność wiejskiego rzemiosła: BUŁGARIA	14
Tworzenie map elektronicznych korzystne dla rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich: PORTUGALIA	16
Tworzenie baz wysoko wyspecjalizowanych umiejętności na obszarach wiejskich: ŁOTWA	18
Sieć biznesowa małych i średnich przedsiębiorstw wiejskich: FRANCJA	20

TIK a rozwój obszarów wiejskich UE

Technologie informacyjno-komunikacyjne stanowią cenne narzędzie rozwoju wsi, które oferuje szerokie możliwości, korzystne dla terenów wiejskich Europy. W unijnej polityce rozwoju obszarów wiejskich uznaje się potencjalne możliwości tych technologii i dlatego państwa członkowskie uwzględniają w swoich PROW pomoc finansową dla projektów w dziedzinie TIK.

Technologia szerokopasmowego dostępu do Internetu, na przykład, uznawana jest przez UE za jedno z niezbędnych narzędzi TIK, które wpłynie na długotrwały dobrobyt obszarów wiejskich. Niedawny przydział nowych środków EFRROW w ramach europejskiego planu naprawy gospodarczej na rozszerzenie zasięgu usług szerokopasmowych na obszary wiejskie w całej Unii, w postaci zastrzyku 360,4 mln euro, ukazuje znaczenie tej kwestii.

Udział technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w projektach rozwoju wsi jest znaczny i obejmuje wiele różnych działań, takich jak: inwestycje w infrastrukturę internetową i usługi online; większe wykorzystanie urządzeń kontrolowanych komputerowo w przedsiębiorstwach wiejskich różnych branż; wykorzystanie potencjału technologii satelitarnych; doskonalenie umiejętności mieszkańców; dostarczanie nowych usług e-administracji; wykorzystanie zaawansowanych technologicznie produktów turystyki wiejskiej.

Te rodzaje zastosowań TIK mogą zwiększyć wydajność, konkurencyjność, postęp i zróżnicowanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. Ponadto TIK mogą zostać wykorzystane, by zwiększyć przedsiębiorczość, pobudzić innowacyjność, podnieść efektywność praktyk zarządzania środowiskowego i poprawić jakość życia.

Krótko mówiąc, technologie te postrzegane są w UE jako niezbędne narzędzie mogące uwolnić potencjał obszarów wiejskich i sprawić, by stały się bardziej atrakcyjnym miejscem życia, pracy i odwiedzin. W niniejszej broszurze przedstawiono kilka przykładów różnych projektów EFRROW, które pokazują, jak wykorzystuje się TIK w państwach członkowskich, by osiągnąć powyższe cele w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

Więcej informacji na temat priorytetów Unii w zakresie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) jako narzędzia rozwoju wsi można znaleźć na [stronie internetowej Komisji Europejskiej](http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/employment/ict/index_en.htm) (http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/employment/ict/index_en.htm).

Koordinacja postępów w dziedzinie TIK na obszarach wiejskich: doświadczenia Irlandii

Działania rozwojowe na irlandzkich obszarach wiejskich pokazują, jak koordynacja wsparcia dla technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) może pokonać barierę oddalenia, zwiększyć konkurencyjność wsi, a także sprzyjać integracji ekonomicznej i włączeniu społecznemu.

Koordinacja silnie powiązanych inwestycji w infrastrukturę szerokopasmową na obszarach wiejskich z pomocą na rzecz szkoleń w zakresie technologii TIK i korzystania z treści dostępnej online może zwiększyć potencjalne korzyści z szerokopasmowego dostępu do Internetu i doprowadzić do osiągnięcia efektu synergii między strumieniami unijnego finansowania.

Takie podejście dobrze ilustrują działania prowadzone w Irlandii, gdzie wykorzystuje się EFRROW do rozwinięcia wyspecjalizowanej inicjatywy szerokopasmowej na obszarach wiejskich, a także by zapewnić wsparcie na doskonalenie umiejętności i wiedzy, aby pomóc przedsiębiorstwom i społecznościom wiejskim w jak najlepszym wykorzystaniu szans oferowanych przez technologie internetowe.

Niwelowanie różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych

Poziom wykorzystania technologii szerokopasmowej jest znacznie niższy na obszarach wiejskich w Irlandii niż w innych częściach tego kraju. Wskutek tego tzw. przepaść cyfrowa jeszcze się pogłębia, co umacnia bariery dla rozwoju obszarów wiejskich spowodowane oddaleniem.

Szerokopasmowy dostęp do sieci internetowej uznaje się za niezbędny dla przedsiębiorstw wiejskich, by miały możliwość reklamowania się i handlu w sieci. Obecnie 40% irlandzkiego eksportu stanowią usługi, a szacuje się, że do 2025 roku wskaźnik ten wzrośnie do 70%. Większość usług sprzedawana będzie w Internecie, a irlandzkie przedsiębiorstwa wiejskie będą musiały zadbać o swoją wystarczającą w nim obecność, by konkurować na rynkach eksportowych.

Szerokopasmowy dostęp do Internetu staje się coraz niezbędniejszy także w innych dziedzinach codziennego życia na irlandzkiej wsi. Usługi internetowe, w tym z dziedziny edukacji, opieki zdrowotnej, bankowości, e-administracji oraz informacji, są wygodne dla mieszkańców i pozwalają im oszczędzić czas. Coraz ważniejszy staje się dostęp do stron z usługami internetowego przesyłu obrazu, internetowymi usługami telefonicznymi i do portali społecznościowych.

W ramach wsparcia PROW za pośrednictwem nowego rządowego Programu Zwiększania Zasięgu Szerokopasmowego Internetu na Obszarach Wiejskich (ang. Rural Broadband Reach Scheme) pomaga się przedsiębiorstwom i społecznościom wiejskim odnosić korzyści z technologii szerokopasmowej. Inicjatywa Irlandii dotycząca Internetu na obszarach wiejskich, której budżet opiewa na 17 884 000 euro (w tym 13,4 mln euro z EFRROW w ramach europejskiego planu naprawy gospodarczej), ma na celu zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu 25 tysiącom gospodarstw domowych i przedsiębiorstw na wsi, które nie są obecnie obsługiwane przez żadnego dostawcę usług szerokopasmowych.

Irlandzki rząd uznaje, że inwestycje w łącza szerokopasmowe są przede wszystkim sprawą sektora prywatnego, ale zauważa szereg wyjątków, w których państwo powinno ułatwić dostęp do tych usług. Dlatego też równoległe z Narodowym Programem Szerokopasmowym (dofinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego) realizowany jest projekt szerokopasmowy w ramach PROW dla celów interwencji w przypadkach, w których rynek zawodzi. Poprzez współpracę między obydwojema finansowanymi przez UE programami planuje się uzupełnić pozostałe braki w szerokopasmowym dostępie do Internetu w Irlandii.

Ukierunkowane wsparcie dla technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)

Program Zwiększania Zasięgu Szerokopasmowego Internetu na Obszarach Wiejskich wdrażany jest w ramach osi 3. PROW, która dotyczy jakości życia i różnicowania gospodarki wiejskiej. W ramach projektu EFRROW, który oferuje dotacje dla dostawców usług szerokopasmowych działających na obszarach, na których koszty przyłączenia są zbyt wysokie, utworzone zostanie aż 600 pełnoetatowych miejsc pracy.

Dostawca usług może także otrzymać dotację jako rekompensatę za rozszerzenie zasięgu sieci, by objąć miejsca określone jako „nie dostępne”. Przygotowano mapy zasięgu, by umożliwić władzom i wnioskodawcom określenie miejsc kwalifikujących się do wsparcia z PROW (co do których Narodowy Program Szerokopasmowy ustalił, że są poza zasięgiem).

Prace w ramach irlandzkiego Programu Zwiększania Zasięgu Szerokopasmowego Internetu na Obszarach Wiejskich, które mają zakończyć się pod koniec 2012 r., mają przyczynić się do osiągnięcia celów polityki rządowej czyli do zwiększenia integracji ekonomicznej i włączenia społecznego na obszarach wiejskich. Poza wzmocnieniem konkurencyjności obszarów wiejskich inicjatywa EFRROW stanowić będzie także uzupełnienie innych projektów w dziedzinie TIK finansowanych z PROW, takich jak szkolenie w zakresie TIK, pokazujące, jak wykorzystywać treść dostępną online.

Skoordynowany efekt synergii

Koordinacja tzw. twardych i miękkich projektów w zakresie TIK tworzy efekt synergii między działaniami irlandzkiego PROW. W Irlandii występuje wiele przykładów ukazujących wartość dodaną, jaką można uzyskać na obszarach wiejskich dzięki reali-

Łączenie wsparcia z PROW na inwestycje szerokopasmowe ze szkoleniami w zakresie TIK i korzystania z treści dostępnej online może wytworzyć efekt synergii na obszarach wiejskich.

zacji „miękkich” projektów w dziedzinie TIK po zainwestowaniu w „twarde” projekty z zakresu usług szerokopasmowego dostępu do Internetu.

Na przykład, w południowo-wschodniej Irlandii społeczności wiejskie korzystają z nowoczesnego mobilnego obiektu szkoleniowego, służącego do kursów w dziedzinie TIK, ufundowanego przez lokalną grupę działania hrabstwa Fingal w ramach inicjatywy Leader. Projekt PROW bazuje na dostępności szerokopasmowego Internetu i jak zauważa kierownik działu wsparcia irlandzkiej KSOW: „daje ludziom potrzebne kompetencje i umiejętność korzystania z nowoczesnej technologii, a także zastosowania jej do swoich celów”. „Stosowanie technologii informatycznych daje olbrzymie możliwości skutecznego konkurowania, a zatem generowania rozwoju gospodarczego w regionie.” - dodaje.

Ten innowacyjny projekt w ramach inicjatywy Leader otrzymał dotację z irlandzkiego PROW w wysokości 58 320 euro. Dzięki środkom PROW większa liczba mieszkańców wsi dostaje pomoc w korzystaniu z TIK niż byłoby to możliwe w przypadku obiektu szkoleniowego o stałej lokalizacji. Kształcenie umiejętności w dziedzinie TIK w takim trybie daje nawet odizolowanym społecznościom dostęp do zlokalizowanych usług. To integrujące podejście zachęca do szerszego wykorzystania usług TIK. Aby uwzględnić różne kompetencje i zainteresowania, oferuje się pełną gamę kursów. Te obejmują wyspecjalizowane pakiety szkoleń internetowych dla młodszych i starszych mieszkańców obszarów wiejskich.

Dalsze informacje na temat projektu mobilnych szkoleń w dziedzinie TIK i Programu Zwiększania Zasięgu Szerokopasmowego Internetu na Obszarach Wiejskich dostępne są na stronie działu wsparcia irlandzkiej KSOW (www.nrn.ie).

„Stosowanie technologii informatycznych daje olbrzymie możliwości skutecznego konkurowania, a zatem generowania rozwoju gospodarczego w regionie.”

Paul Keating, dział wsparcia irlandzkiej KSOW

Samorząd lokalny zachęca do ochrony klimatu przez Internet: projekt w dziedzinie TIK służy promowaniu energii słonecznej wśród mieszkańców niemieckich obszarów wiejskich

Będący laureatem nagród niemiecki projekt z dziedziny e-administracji otrzymał pomoc z EFRROW na inicjatywę w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, w ramach której zmierzy się energię słoneczną, jaką można wytworzyć na dachu każdego budynku na obszarze lokalnej grupy działania obejmującej 32 gminy wiejskie. Dzięki projektowi można się także dowiedzieć, na czym polega potencjał energii słonecznej.

E-administracja, która obejmuje różne rodzaje działalności sektora publicznego, jest koncepcją, którą realizują wszystkie państwa członkowskie UE. Polega ona na wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), zwłaszcza Internetu, jako narzędzi poprawy wewnętrznych i zewnętrznych działań administracji. Dzięki tym narzędziom można świadczyć nowe i wydajniejsze usługi, a także ułatwić udział społeczeństwa w działaniach administracji i komunikację z obywatelami.

Porady i wskazówki instytucji UE dotyczące e-administracji udzielane są za pośrednictwem unijnego [portalu tematycznego dotyczącego społeczeństwa informacyjnego](http://ec.europa.eu/information_society/tl/soccul/egov/index_en.htm) (http://ec.europa.eu/information_society/tl/soccul/egov/index_en.htm). Portal prezentuje, jak e-administracja może dać wszystkim mieszkańcom, przedsiębiorstwom i organizacjom możliwość załatwienia sprawy w urzędzie mniejszym kosztem, łatwiej i szybciej. Jak pokazuje doświadczenie, e-administracja upraszcza procedury i zwiększa dostęp do informacji urzędowych, zarówno dla obywateli, jak i dla samych instytucji sektora publicznego. Poza uproszczeniem administracji publicznej, efektywna e-administracja może także poprawić jakość rządów, umożliwiając obywatelom większe zaangażowanie w działania władz.

Metody oparte na e-administracji są szczególnie istotne w przypadku usług sektora publicznego na obszarach wiejskich, ponieważ dzięki niej mieszkańcy tych obszarów mogą zyskać wygodny dostęp do tych usług z domu za pośrednictwem Internetu. E-administracja sprzyja lepszej interakcji między mieszkańcami wsi a organami publicznymi, ponieważ oszczędza czas i wysiłek obywateli związany z koniecznością pokonywania dużych odległości w celu osobistego kontaktu z władzami regionalnymi lub krajowymi. Niemniej należy zauważyć, że obszary wiejskie Europy różnią się ogromnie zarówno pod względem dostępu do usług

TIK, jak i zdolności obywateli do podejmowania działań w Internecie. Pozostaje to istotną kwestią do uwzględnienia w projektach dotyczących e-administracji na obszarach wiejskich. Inne artykuły w tej broszurze (zob. strony 5 i 8) pokazują, jak korzystać z EFRROW, by sprostać tego rodzaju wyzwaniom związanym z rozwojem obszarów wiejskich.

Niemiecka e-administracja

Tak jak inne państwa członkowskie, Niemcy wprowadzają szereg nowych usług e-administracji dla obywateli obszarów wiejskich i miejskich. Usługi te promowane są za pośrednictwem poświęconego im programu *Deutschland-Online* (www.deutschland-online.de), który obejmuje wspieranie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) jako narzędzia mogącego zwiększyć udział obywateli w inicjatywach politycznych rządu. By osiągnąć ten cel, grupa 32 gmin z południowych Niemiec posłużyła się wsparciem ze środków EFRROW, by zrealizować projekt w ramach PROW, w którym korzysta się z technologii map cyfrowych, by na obszarach wiejskich, na poziomie lokalnym, zmierzyć się z globalnym problemem zmiany klimatu.

Rozwiązanie problemu zmiany klimatu należy do priorytetowych celów unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich, co odzwierciedla omawiany niemiecki projekt w zakresie TIK, skupiony na promowaniu energii słonecznej na obszarach wiejskich jako alternatywy dla energii z paliw kopalnych. W ramach prowadzonego przez gminę Schuttertal projektu SUN AREA za pośrednictwem strony internetowej przekazuje się mieszkańcom informacje o tym, jak dużo energii mogliby wyprodukować dzięki zainstalowaniu paneli fotowoltaicznych na dachach budynków. Projekt ten stanowi integralną część szerszego programu „Region Ener-

getyczny 2010”, który otrzymuje dofinansowanie z lokalnej grupy działania ustanowionej w centralnej części Schwarzwald.

By odzworować potencjał w zakresie wytwarzania energii słonecznej, jaki posiada każdy dach na obszarze lokalnej grupy działania, w projekcie SUN AREA stosowana jest technologia obrazowania cyfrowego. Wyniki odzworowania wprowadzane są do komputerowego Systemu Informacji Geograficznej (GIS), który został tak zaprogramowany, by przechowywać dane na temat poszczególnych dachów. Dane zawierają szczegółowe informacje, takie jak: kąt nachylenia i ustawienie dachu, wędrówka słońca po niebie widoczna z danej lokalizacji, a także ewentualne zasłanianie słońca przez cień komina lub innego dachu w ciągu dnia. Część biblioteki danych GIS stanowią także informacje na temat sezonowych zmian liczby godzin światła słonecznego.

Program GIS jest następnie w stanie przetworzyć i porównać wszystkie te dane, aby ocenić przydatność każdego dachu na obszarze pod kątem wytwarzania energii słonecznej i wyliczyć potencjalną ilość energii, jaka może na nim zostać wyprodukowana. Za naciśnięciem guzika można wygenerować informację o przybliżonych kosztach związanych z instalacją paneli słonecznych na konkretnym dachu. Można wprowadzić rozróżnienie między przydatnością dachu dla systemu fotowoltaicznego, pod kątem wytwarzania elektryczności, a jego przydatnością dla słonecznych systemów grzewczych, służących do ogrzewania wody i pomieszczeń.

Dużą popularnością cieszy się część projektu, która umożliwiła sprawdzenie, czy koszty sprzętu i instalacji zwrócą się dzięki oszczędnościom finansowym, jakie można uzyskać, korzystając z samowystarczalnych źródeł energii. Program GIS określa nawet ilość, o jaką można zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych, instalując panele słoneczne w konkretnych miejscach.

W celu przedstawienia i upowszechnienia danych GIS uzyskanych w ramach projektu PROW, wykorzystuje się interaktywną mapę dostępną na stronie internetowej. Opracowana została w oparciu o te same zasady, co inne mapy internetowe, i umożliwiła użytkownikowi zrobienie zbliżenia na własny dom lub budynek. Każdy dach jest oznaczony specjalnym kolorem, by umożliwić mieszkańcom łatwe zrozumienie, czy ich dach ma potencjał w zakresie wytwarzania energii słonecznej. Dachy, które w wysokim stopniu nadają się do wytwarzania energii słonecznej, oznaczane są na mapie na czerwono, dachy odpowiednie dla tego zastosowania oznacza się na pomarańczowo, a dachy nadające się do niego w ograniczonym stopniu — na żółto. Zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych, mieszkańcy mogą zwrócić się do lokalnej grupy działania o usunięcie informacji o ich dachu ze strony internetowej i z systemu GIS.

Dzięki programom e-administracji można wykorzystać „energię ludzi” na obszarach wiejskich.

Zadziwiający potencjał

Technologia stosowana w ramach projektu e-administracji SUN AREA otrzymała w 2009 r. nagrodę w kategorii Edukacja i Badania, przyznaną w ramach German Solar Prize Awards (niemieckie nagrody w dziedzinie energii słonecznej). Wyróżnienie to przypisuje się wyjątkowemu potencjałowi tego rozwiązania jako techniki zwalczania globalnego ocieplenia. Przykładowo, na podstawie danych z zaledwie jednego okręgu na obszarze projektu przeanalizowano ponad 123 tys. budynków i stwierdzono, że 22% powierzchni dachów nadaje się do wytwarzania energii słonecznej. Gdyby ta powierzchnia została w pełni wyposażona w układy fotowoltaiczne, mogłyby wygenerować 180% energii zużywanej przez użytkowników indywidualnych.

Energia słoneczna stanowi na chwilę obecną mniej niż 1% zużywanej w Niemczech energii, a badania wykazały, że główną przeszkodą dla jej wykorzystywania jest brak wiedzy wśród ludności na temat tego, co mogą zrobić dla zmiany tej sytuacji. Dzięki wkładowi z EFRROW umożliwiono wprowadzenie rozwiązania z zakresu TIK, które może usunąć ten problem w społecznościach wiejskich w Schwarzwaldzie.

Realizowany w ramach lokalnej grupy działania projekt SUN AREA, o całkowitym koszcie wynoszącym ok. 80 000 euro, z czego 44 000 euro pochodzi ze środka 322 EFRROW na rzecz odnowy i rozwoju wsi, ukazuje wartość płynącą z inwestycji PROW. Stanowi także interesujący przykład dla gmin z innych obszarów wiejskich UE, pokazujący, jak można zastosować TIK, by wykorzystać „energię ludzi” w kampanii na rzecz lepszej ochrony naszego klimatu. Dalsze warianty realizacji projektu dotyczą wykorzystania technologii GIS do stworzenia mapy miejsc nadających się do produkcji energii wiatrowej.

Więcej informacji na temat SUN AREA, stanowiącego udany projekt z dziedziny e-administracji, (oraz na temat programu „Region Energetyczny 2010”) znaleźć można na stronie internetowej lokalnej grupy działania (www.leader-mittlerer-schwarzwald.de/projekte/energieregion_2010).

„Poza promowaniem energii odnawialnej i inicjowaniem oddolnego rozwoju obszarów wiejskich, oczekuje się, że dzięki temu projektowi lokalne przedsiębiorstwa zyskają nowe możliwości tworzenia miejsc pracy w sektorze energii słonecznej.”

Mark Prielipp, lokalna grupa działania w Schwarzwaldzie

TIK służą wiedzy i doskonaleniu kapitału ludzkiego: szkolenie komputerowe tworzy zdolności zarządcze polskiej społeczności rolniczej

Wsparcie EFRROW wykorzystywane jest w Polsce do szkolenia osób pracujących w sektorze rolniczym na kursach w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Kursy te są dostosowane do potrzeb przedsiębiorstw wiejskich i przyczyniają się do realizacji podejmowanych na wysokim szczeblu unijnych inicjatyw politycznych.

© 123RF

8

Po opublikowaniu w 2010 r. *komunikatu Komisji Europejskiej*¹ powstał nowy plan osiągnięcia w przyszłości „bardziej ekologicznej, sprawiedliwszej oraz bardziej efektywnej i skutecznej” wspólnej polityki rolnej (WPR). TIK mogą znacznie przyczynić się do osiągnięcia celów nowej unijnej polityki dotyczącej obszarów wiejskich dzięki technologiom, które pomagają poprawić efektywność środowiskową rolnictwa, podnoszą wskaźnik wydajności przedsiębiorstw rolnych oraz zwiększają ich ogólną efektywność.

Kompetencje w dziedzinie TIK stają się zatem niezbędną częścią zestawu umiejętności rolnika i dlatego państwa członkowskie wykorzystują wsparcie z EFRROW, by rozwijać zdolności i wiedzę osób zatrudnionych w rolnictwie w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Większość prac prowadzonych jest w ramach działań PROW, które służą upowszechnianiu wiedzy i doskonaleniu kapitału ludzkiego. Polska jest jednym z państw Unii, które dużą część swojego wsparcia z EFRROW wydają na tego rodzaju inwestycje w kapitał ludzki.

W polskim PROW podkreśla się znaczenie pomocy na szkolenia zawodowe, czego przykładem jest dofinansowanie z działania 111 na budowanie zdolności poprzez szkolenie w dziedzinie zastosowania komputerów i programów komputerowych „w usprawnieniu zarządzania gospodarstwem rolnym i leśnym”. Przewiduje się, że wyniki tych działań PROW doprowadzą do restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa i leśnictwa, a także zwiększą konkurencyjność i rentowność tych sektorów. Szersze zastosowanie TIK pomoże polskim przedsiębiorstwom wiejskim spełnić odpowiednie krajowe i unijne normy.

Praktyczne umiejętności na obszarach wiejskich

Wsparcie EFRROW w ramach realizowanego przez Polskę działania 111 już teraz pomaga rozwiązywać problemy związane z niedoborem niektórych umiejętności, z którymi boryka się ludność zatrudniona w polskim sektorze rolniczym. Przykładem może być tu nowo zatwierdzony w ramach PROW program szkoleniowy, który obejmie siedem regionów i włączy umiejętności w dziedzinie TIK do programów uczenia się przez całe życie skierowanych do rolników.

W ramach projektu, którego wartość opiewa na kwotę równoważną ok. 1,84 mln euro, organizowane są szkolenia przewidziane dla ponad 9100 uczestników. Tematy objęte kursem to zastosowania TIK, które mogą zwiększyć wydajność i efektywność przedsiębiorstw wiejskich. W ramach kursu systemy prowadzenia rejestrów i zarządzania danymi mają być prezentowane w kontekście praktycznej działalności rolniczej, np. w dziedzinie norm jakości i bezpieczeństwa żywności. Kurs ma także wzmocnić umiejętności zarządzania gospodarstwem poprzez zachęcanie do wykorzystania TIK do planowania w agrobiznesie. Ponadto w zakres kursu ma wejść szkolenie umiejętności internetowych i ich rola w rozwoju przedsiębiorstwa rolnego.

Beata Szybińska z polskiej Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA) wyjaśnia, że kursy „obejmą ćwiczenia związane z wykorzystaniem wybranych systemów TIK w produkcji roślinnej i hodowli zwierząt, a także w dziedzinie zarządzania gospodarką rolną.” Dodaje także, że wsparcie EFRROW ma na celu zachęcić

1) „WPR do 2020 r.: sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi” - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0672:FIN:PL:PDF>

rolników do „samodzielnej nauki programów komputerowych”, ponieważ podczas kursu zyskują oni wiarę we własne siły i umiejętności, dzięki czemu będą mogli sami odkrywać dalsze potencjalne zastosowania TIK jako narzędzi do zarządzania gospodarstwem.

Szkolenia dostosowane do potrzeb

Firma realizująca szkolenia, COMBIDATA Poland sp. z o.o., ma duże doświadczenie w pracy przy różnych projektach szkoleniowych, które wspomagają sektor rolnictwa. Wiele z nich zostało sfinansowanych z innych funduszy unijnych, np. z Europejskiego Funduszu Społecznego, i służy do pracy z ludźmi zatrudnionymi w sektorze rolniczym, którzy chcą rozwinąć działalność wychodzącą poza typową działalność rolniczą.

COMBIDATA planuje przeprowadzić w ramach EFRROW kursy w grupach liczących średnio 20 rolników. Firma opracowuje właśnie szczegółowy plan szkoleń do tego projektu, opierając się na swojej wiedzy na temat tego, jak najlepiej dopasować szkolenia w dziedzinie TIK do różnych potrzeb w zakresie rozwoju przedsiębiorstw polskich rolników.

Aby zagwarantować powodzenie tego rodzaju projektu w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, polegającego na wsparciu umiejętności, niezbędna jest dobrze ukierunkowana analiza potrzeb szkoleniowych. Słabo ukierunkowane kursy szkoleniowe odnoszą skutek przeciwny do zamierzonego i mogą sprawić, że kursanci stracą wiarę we własne siły lub zainteresowanie. Natomiast udane inicjatywy w dziedzinie uczenia się przez całe życie przynoszą pozytywne rezultaty, takie jak te wspomniane przez Beatę Szybińską i prowadzą do dalszych osobistych działań rozwojowych podejmowanych przez uczestników.

Szkolenie w zakresie TIK powinno opierać się na dogłębnym zrozumieniu potrzeb uczestników.

Programy szkoleń na obszarach wiejskich powinny być zatem odpowiednio zaplanowane, by zapewnić ich efektywność i skuteczność. Twórcy programów szkoleń w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych na obszarach wiejskich muszą znać aktualny poziom umiejętności poszczególnych klientów i rozumieć, jak szkolenie w dziedzinie TIK może zostać w praktyce wykorzystane przez uczestników, gdy znajdą się na powrót w swoim miejscu pracy. Odpowiedni poziom i treść kursów można ustalić dopiero po przeprowadzeniu podstawowej analizy potrzeb szkoleniowych.

Metody oparte na systematycznych analizach potrzeb szkoleniowych umożliwią beneficjentom EFRROW czerpanie maksymalnych korzyści ze szkoleń w dziedzinie TIK, a projekty takie jak inicjatywa realizowana w Polsce pokazują, jak można wykorzystać środki ROW w celu kształcenia pracowników na obszarach wiejskich tak, aby mogli oni następnie sprostać potrzebom rynku pracy. Takie działania nie tylko pomagają indywidualnym mieszkańcom wsi i przedsiębiorstwom wiejskim, ale także stanowią uzupełnienie europejskiej strategii zatrudnienia UE i mogą w dłuższej perspektywie przyczynić się do osiągnięcia założeń nowej WPR.

Dodatkowe informacje dotyczące polskiego projektu EFRROW dostępne są na stronie [podmiotu realizującego szkolenia COMBIDATA \(www.eduportal.pl\)](http://www.eduportal.pl).

„Rozwój i doskonalenie umiejętności rolników w dziedzinie TIK umożliwi im dostęp do konkretnych informacji i przykładów dobrych praktyk oraz ułatwi rozwój e-usług.”

Beata Szybińska,
polska Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa

Interaktywny ekran dotykowy – technologia w turystyce wiejskiej: informacja turystyczna w Słowenii idzie z duchem czasu

Pocztówki internetowe ze zdjęciem oraz multimedialne informacje na telefony komórkowe to dwa przykłady zastosowań technologii informacyjno-komunikacyjnych dostępne dzięki nowym interaktywnym tablicom informacji turystycznej, instalowanym na terenach wiejskich wzdłuż wybrzeża Słowenii dzięki dofinansowaniu z EFRROW.

Europa to najpopularniejszy kierunek turystyczny na świecie, więc państwa członkowskie UE aktywnie poszukują strategii, które sprzyjają wzrostowi i zatrudnieniu w sektorze turystyki. W tych strategiach ośrodki turystyki wiejskiej zajmują poczesne miejsce, jako że wielu odwiedzających przyciąga naturalny urok, charakter i piękno europejskiej wsi.

Nadal silna jest konkurencja między regionami o to, by przyciągnąć i zatrzymać turystów odwiedzających obszary wiejskie, a TIK są potężnym narzędziem, które ma dać turystom większy wybór usług i atrakcji. Wśród zastosowań TIK występują innowacyjne rozwiązania, takie jak cyfrowe urządzenia oferujące urlopowiczom nowoczesny multimedialny przekaz na temat lokalnych atrakcji czy innych obiektów turystycznych. „Interaktywność” i „gadżetyzacja” takich produktów turystycznych rośnie wraz z oczekiwaniami odwiedzających. Dlatego instytucje zajmujące się turystyką w Europie mają świadomość, że wykorzystanie inteligentnych rozwiązań technologicznych decyduje o ogólnej jakości wrażeń turysty.

Pozytywne doświadczenia turystów mogą przełożyć się na przedłużenie przez nich pobytu i powtórne odwiedziny, a także wytworzyć dobrą reputację danego miejsca drogą marketingu szeptanego. Skuteczność zastosowań TIK w ośrodkach turystyki wiejskiej daje zatem obszarom wiejskim możliwość zyskania i utrzymania przewagi konkurencyjnej. Na wprowadzanie takich innowacji można wykorzystywać środki z budżetu EFRROW. Dobrze ilustruje to przykład urzędu ds. turystyki w słoweńskim Koprze, który, wspomagany przez lokalną grupę działania regionu Istrii w ramach inicjatywy Leader, korzysta z TIK, by dotrzymać kroku światowej konkurencji.

© 123RF

Wyprawa na obszary wiejskie

Promowany jako obszar o historii sięgającej do mitycznych czasów Jazona i Argonautów, region przybrzeżny wokół Kopru ma do zaoferowania wiele możliwości spędzenia śródziemnomorskich wakacji. Na liście atrakcji turystycznych Kopru znajdują się pomniki architektury i przyrody, gastronomia oraz uzdrowiska, a także miejsca dziedzictwa religijnego i kulturalnego. Podczas gdy starówka w stylu weneckim o terakotowych dachach i ruchliwy port ze statkami wycieczkowymi czerpią w miarę przyzwoity dochód ze swojego kapitału turystycznego, nie jest już tak w przypadku otaczających je terenów wiejskich.

Zachęcenie turystów do wyjazdu za miasto w głąb kraju było dotychczas trudnym wyzwaniem, w odpowiedzi wysunięto więc nową inicjatywę polegającą na zastosowaniu zaawansowanych technologicznie urządzeń do interpretacji dziedzictwa. Rozumowanie leżące u podstaw projektu objaśnia Peter Žudič z departamentu turystyki urzędu gminy Koper: „Chcieliśmy znaleźć sposób na przyciągnięcie turystów na tereny wiejskie, by mogli odkryć ich prawdziwe skarby. Słyszeliśmy o możliwościach zastosowania multimedialnego ekranu dotykowego w projektach turystyki miejskiej, co dało nam pomysł opracowania naszej własnej wersji do wprowadzenia na obszary wiejskie.

Peter Žudič zauważa, że celem tego projektu Leader było wykorzystanie nowoczesnych atrakcyjnych technologii, by dać turystom ciekawe, angażujące i pamiętne doświadczenie. Jednocześnie projekt miał także na celu zastosowanie TIK jako sposobu poprawy dostępu do dziedzictwa kulturowego lokalnych terenów, by można było lepiej rozumieć jego zasoby, cieszyć się nim i dbać o nie. Równoważąc te dwa cele maksymalizuje się korzyści

Nowoczesne usługi wykorzystujące TIK stają się w turystyce wiejskiej równoznaczne z wysoką jakością.

z tego rodzaju projektu rozwoju obszarów wiejskich w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Aby upewnić się, że cele projektu zostaną osiągnięte, starannie go zaplanowano. Planowanie objęło ocenę najodpowiedniejszej technologii, wybór odpowiednich lokalizacji i wyszukanie tekstów poświęconych interpretacji dziedzictwa, które byłyby przedstawiane w danym miejscu. Autorzy projektu wiedzieli, że aby zapewnić pozytywne wrażenia turystom, niezbędne są wysokiej jakości teksty podające interpretację dziedzictwa. Wiedzieli, że dobra interpretacja musi opierać się na umiejętności opowiadania i przedstawiania skomplikowanych zagadnień historycznych w sposób jasny dla wszystkich odbiorców. Wiedzieli także, że metody bazujące na TIK umożliwiają prezentację wartościowej treści w wielu językach.

Pozytywne wrażenia turystów

Planowanie i praca badawcza zostały całkowicie sfinansowane z budżetu dofinansowanego z EFRROW projektu, który otrzymał łącznie ok. 90 000 euro pomocy finansowej ze słoweńskiego PROW (środek 413 w ramach inicjatywy Leader). Większość tych środków została wydana na zestaw 12 multimedialnych tablic prezentujących interpretację dziedzictwa. Te inteligentne, podłączone do Internetu urządzenia informacyjno-komunikacyjne oferują funkcje zintegrowanego ekranu dotykowego, a także inne interaktywne usługi. Kolejne 54 nieinteraktywne tablice informacyjne ustawiono wzdłuż nowego szlaku turystycznego, który łączy główne ośrodki dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na obszarach wiejskich wokół Kopr. By turyści mogli rozpoznać wszystkie punkty informacyjne i poruszać się między nimi, zastosowano dla nich jednakową identyfikację wizualną.

W każdym punkcie, w którym przedstawiana jest interpretacja dziedzictwa, informacje udzielane są w czterech językach (słoweńskim, włoskim, angielskim i niemieckim), a ich treść opracowano tak, by skierować turystę do innego miejsca dziedzictwa w pobliżu. W ramach projektu EFRROW została także wydrukowana wielojęzyczna mapa skarbów kultury na obszarach wiejskich wokół Kopr.

Wyboru lokalizacji dla tablic interpretacyjnych dokonano w konsultacji z zainteresowanymi podmiotami. Peter Žudič opisuje: „Wybraliśmy lokalizację dla multimedialnych ekranów z interpre-

tacją dziedzictwa według zasięgu geograficznego, znaczenia danego miejsca i liczby interesujących miejsc w okolicy“.

Wyjątkowo ciekawą funkcją multimedialnych ekranów z interpretacją dziedzictwa jest aplikacja do wysyłania pocztówek elektronicznych ze zdjęciem, które turyści mogą wysłać do znajomych i rodziny drogą mailową. Kartki elektroniczne przedstawiają wysokiej jakości fotografię danego miejsca dziedzictwa, a ekran dotykowy umożliwia ich wysłanie na adresy mailowe znajomych i rodziny. Można także napisać krótką wiadomość do wysłania razem ze zdjęciem.

Peter Žudič jest entuzjastycznie nastawiony do tego innowacyjnego pomysłu w turystyce. Uważa, że elektroniczne pocztówki dają obiecujące perspektywy i że: „ta technologia ma dla turystów nie tylko walor rozrywkowy, użytkowy i informacyjny, ale także małym kosztem zapewni promocję regionu Kopr na całym świecie, tak by stał się bardziej rozpoznawalny jako ośrodek turystyczny“. Tablice interpretacyjne oparte na TIK mają też inne interaktywne funkcje, służące do pobierania bardziej szczegółowych informacji o miejscach dziedzictwa i ogólnie o usługach turystycznych Kopr na telefony komórkowe.

Nowe interaktywne tablice mają zostać uruchomione na początku 2011 r. W celu otrzymania dalszych informacji na temat tego, jak dzięki projektowi dofinansowanemu z EFRROW strategia turystyczna gminy Koper idzie z duchem czasu, czytelnicy mogą skontaktować się z p. Peterem Žudičem, (peter.zudic@koper.si).

“ Ta technologia ma dla turystów nie tylko walor rozrywkowy, użytkowy i informacyjny, ale także małym kosztem zapewni promocję regionu Kopr na całym świecie, tak by stał się bardziej rozpoznawalny jako ośrodek turystyczny. ”

Peter Žudič, gmina Koper

© Ubald Trnkoczy

Wiejskie przedsiębiorstwa bardziej konkurencyjne dzięki nowoczesnej masarni: postępowe firmy duńskiej branży rolno-spożywczej wspomagają się TIK

Europejscy konsumenci pragną wiedzieć więcej o żywności, jaką kupują. Przykład nowej technologii służącej do identyfikacji pochodzenia produktów żywnościowych, wprowadzonej przez przedsiębiorstwa wiejskie w Danii, pokazuje, jak producenci rolni i spożywczy mogą dzięki TIK spełnić oczekiwania swoich klientów w zakresie informacji.

Zaoferowanie konsumentom większej możliwości wyboru przy zakupie produktów może zwiększyć sprzedaż. Tak jest w przypadku artykułów spożywczych. Dzisiejsi konsumenci żywności dokonują wyboru w oparciu o to, jak postrzegają jakość różnych produktów. Dlatego też umiejętne przekazywanie klientom przez producenta istotnych informacji o swoich produktach może dać mu przewagę konkurencyjną.

Ponieważ konsumenci interesują się tym, skąd pochodzi kupowana przez nich żywność, jednym z haseł przewodnich w handlu żywnością jest identyfikowalność jej pochodzenia. W UE zachęca się do tego, by zapewnić identyfikowalność produktów rolno-spożywczych poprzez strategię „*od pola do stołu*” (<http://ec.europa.eu/publications/booklets/move/46/en.pdf>), a technologie informacyjno-komunikacyjne oferują wiele sposobów na poprawę możliwości identyfikacji danego produktu w łańcuchu dostaw żywności, łączącym konsumentów i rolników.

Zastosowanie technologii komputerowych do śledzenia produktów żywnościowych wzdłuż łańcucha dostaw przynosi korzyści rolnikom i konsumentom. Zautomatyzowane systemy mogą lokalizować różne produkty i identyfikować źródło pochodzenia ich składników na każdym etapie produkcji lub zbytu. Mogą także usprawnić funkcjonowanie i polepszyć wyniki przedsiębiorstwa rolno-spożywczego, zagwarantować bezpieczeństwo żywności dzięki większej przejrzystości i tym samym podnieść jakość końcowej usługi świadczonej klientowi. Dlatego przedsiębiorstwa rolne i przetwórcy żywności myślący przyszłościowo inwestują w technologie umożliwiające identyfikację produktów jako w narzędzie rozwoju firmy, które pozwala im podjąć wyzwania związane z wymaganiami klienta (i prawodawstwa) oraz poprawia pozycję ich marki na rynku.

© Søren Andersen

W EFRROW dostępna jest pomoc finansowa dla przedsiębiorców wiejskich, by mogli zainwestować w długotrwałą konkurencyjność swoich firm — co ilustruje przykład komputeryzacji duńskiego zakładu przetwórstwa mięsnego.

Żywność wysokiej jakości

Zlokalizowana na północy Danii firma *Himmerlandkød* (www.himmerlandskoed.dk) prowadzona jest jako wspólne przedsięwzięcie miejscowej ubojni i miejscowej masarni. Oba zakłady przetwarzają razem ok. 35 000 tusz wołowych i cielęcych rocznie na dostawy dla klientów handlowych na rynkach eksportowym i krajowym. Relacje z konsumentem mają dla Himmerlandkød priorytetowe znaczenie. Firma deklaruje: „Naszym celem jest wspieranie produkcji i sprzedaży wysokiej jakości duńskiej żywności. Nacisk kładziemy na bezpieczeństwo żywności, jej identyfikowalność, konsekwentne działanie i jakość. Chcemy także wspierać duńskich rolników i producentów żywności.”

Zapewnienie identyfikowalności produktów stanowiło wcześniej wyzwanie dla Himmerlandkød, zwłaszcza że podczas sortowania tusz na różnej wielkości partie mieszały się kawałki mięsa pochodzące od różnych zwierząt. Rozwiązanie przyszło w formie nowej rewolucyjnej zautomatyzowanej masarni, na którą przedsiębiorstwo otrzymało wsparcie z EFRROW ze środka 123, wspierającego projekty, które zwiększają wartość dodaną produktów rolnych.

Masarnia, wyposażona w nowe sterowane komputerowo urządzenia, których całkowity koszt wyniósł 1,83 mln euro, to unikalny obiekt w skali Danii i jeden z zaledwie 20 takich zakładów na świecie. Urządzenia umożliwiają zidentyfikowanie w 100%, z którego gospodarstwa lub od którego zwierzęcia pochodzi dany kawałek mięsa w obrębie partii towaru lub produktu.

Przetwarzanie przebiega na trzech zautomatyzowanych liniach, które wszystkie zostały sfinansowane w ramach projektu EFRROW. Tusze są najpierw znakowane metkami z kodem odsyłającym do indywidualnego numeru identyfikacyjnego danego zwierzęcia. Zakodowaną informację z elektronicznych metek można automatycznie odczytać z pomocą urządzenia do skanowania kodów kreskowych, podobnego do tych używanych w supermarketach. Wyniki odczytu pokazują gdzie i kiedy zwierzę się urodziło, gdzie było hodowane, a także gdzie nastąpił jego ubój i rozbiór. Dzięki tym kodom można nawet zidentyfikować firmę, która dostarczyła cielę rolnikowi.

Inteligentne urządzenia

Po oznakowaniu tusze są odkostniane i przygotowywane do dalszego wykrawania. Na tym etapie każdy kawałek mięsa jest automatycznie pakowany i ponownie otrzymuje metkę z wydrukowaną etykietą zawierającą zakodowaną informację o historii zwierzęcia, z którego pochodzi mięso. Następnie masarze z Himmerlandkød, przy podejmowaniu decyzji o tym, na jakie kawałki ma zostać rozebrana tusza, wprowadzają do sterowanych komputerowo maszyn do cięcia i mielenia dane o jej pochodzeniu. „Inteligentne” maszyny same ustalają, jak najlepiej pociąć dany kawałek przechodzący przez linię przetwórczą. Wreszcie produkty końcowe także otrzymują etykietę z kodem umożliwiającym identyfikację.

Znakowanie żywności

Reakcje konsumentów na nową technologię znakowania żywności są pozytywne, a inni producenci żywności na wsi dzięki EFRROW mogą także skorzystać z podobnych możliwości rozwoju przedsiębiorstwa. Nowy system śledzący pochodzenie produktu cieszy się zwłaszcza poparciem klientów Himmerlandkød z branży

Przejrzystość w europejskich łańcuchach żywnościowych zwiększa bezpieczeństwo produktów i wybór konsumenta.

gastronomicznej. Przykładowo, restauracje mogą obecnie składać zamówienia na stałe dostawy kawałków tusz zwierząt konkretnych ras zgodnie z własnymi normami i wymogami jakościowymi.

W masarni Himmerlandkød uważa się, że inwestycja w technologie informacyjno-komunikacyjne stanowiła „duży krok naprzód”, gdyż dzięki bazującemu na TIK urządzeniu, które śledzi duńskie produkty żywnościowe, identyfikowalność stała się prostsza. **Znakowaniu żywności** poświęcona jest wielojęzyczna strona internetowa (www.foodtag.dk), dająca wolny dostęp do informacji o pochodzeniu danego artykułu w ramach sieci około 300 firm. Wystarczy, by klient wprowadził kod identyfikacyjny (umieszczony na etykiecie każdego produktu) do wyszukiwarki oznaczeń żywności, by uzyskać wszystkie dostępne dane o historii produktu, od pierwszego producenta do punktu sprzedaży detalicznej.

Na program znakowania żywności nie były potrzebne środki EFRROW, gdyż realizują go i administrują nim producenci żywności z wielu różnych branż duńskiego przemysłu spożywczego. Poza przekazywaniem informacji o produkcie, strona internetowa zawiera także przepisy na rozmaite dania, które zachęcają konsumentów do zakupu duńskich produktów.

Przykłady programu znakowania żywności i Himmerlandkød pokazują, jak technologie TIK można wykorzystać jako skuteczne narzędzie rozwoju agrobiznesu. Więcej informacji na temat rozwoju obszarów wiejskich Danii uzyskać można ze stron Duńskiej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (www.landdistrikt-sprogram.dk), osoba do kontaktów: Merete Jeppesen – jepe@ferv.dk).

„Kładziemy nacisk na bezpieczeństwo żywności, identyfikowalność, konsekwencję w działaniu i jakość.”

Himmerlandkød A/S

Technika precyzyjna zwiększa wydajność wiejskiego rzemiosła: dzięki zrobotyzowanym urządzeniom bułgarski zakład snycerski staje się nowocześniejszy

Wiele zakładów rzemieślniczych na terenach wiejskich Europy to mikroprzedsiębiorstwa. Zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych może być szansą rozwoju dla tych firm, gdyż zwiększa ich efektywność i wydajność. Przeszkodą dla rozwoju przedsiębiorstw wiejskich w tej dziedzinie mogą być ograniczenia finansowe. Jednak przykład mistrza rzemiosła z Bałkanów pokazuje, że można pokonać wyzwania kapitałowe łącząc środki EFRROW ze zrobotyzowaną technologią, opracowaną w Bułgarii.

Rzemiosło wiejskie w Europie tworzą tysiące rzemieślników, stowarzyszeń i firm prywatnych. Branża ta bazuje na szerokiej gamie tradycyjnych wiejskich umiejętności, związanych (między innymi) z wyrobem tkanin, biżuterii, ceramiki i obróbką drewna. Wiele przedsiębiorstw tego sektora wytwarza ręcznie robione tradycyjne wyroby, będące elementem kultury wiejskiej i tożsamości regionalnej.

Z historycznego punktu widzenia, jakość produktów rzemiosła związana była przeważnie z nakładem wyspecjalizowanej pracy koniecznej do wytworzenia tych kunsztownych wyrobów. To utrzymywało wyższe ceny za wyroby rzemieślnicze dużej wartości. Obecnie jednak postęp technologiczny zmniejsza zapotrzebowanie na systemy produkcyjne wymagające dużego nakładu pracy. Wprowadzenie innowacyjnych zautomatyzowanych technologii oznacza, że przy pomocy maszyn precyzyjnych można produkować szerszy asortyment wysokiej jakości wyrobów rzemieślniczych.

Postęp w tej dziedzinie wpłynął na konkurencję na światowym rynku rzemiosła. Wiejskie zakłady rzemieślnicze w państwach członkowskich UE mogą korzystać z pomocy EFRROW, by zainwestować we własną przyszłość, wprowadzając nowe wydajniejsze technologie, takie jak TIK i bazujące na nich urządzenia produkcyjne. Na przykładzie *Vlashev-darvorezba Ltd* (www.vlashev.com), bułgarskiego zakładu snycerskiego mieszczącego się w południowej części obwodu Płowdiw, można się dowiedzieć, jak zrealizowano te założenia w praktyce z pomocą dotacji PROW przeznaczonej na zaawansowany technicznie pantograf.

© N. Vlashev

Modernizacja tradycyjnego rzemiosła

Pantograf to przyrząd używany w różnych dziedzinach rzemiosła do przenoszenia oryginalnego wzoru danego przedmiotu na surowiec, z którego będzie on produkowany. Nikołaj Właszew, właściciel *Vlashev-darvorezba Ltd*, który jako mistrz rzemiosła kieruje tym zakładem, wyjaśnia, jak jego pracownicy korzystają z pantografów, by „wykonać unikatowe egzemplarze na podstawie klasycznych wzorów.”

Pantografy ręczne były stosowane w firmie do produkcji luksusowych mebli drewnianych wysokiej jakości oraz rzeźb religijnych. Tradycyjny system produkcji dobrze służył przedsiębiorstwu na początku jego działalności, ale w miarę, jak rosła jego reputacja, klienci zaczęli oczekiwać większej wydajności. Aby zwiększyć zdolności produkcyjne firmy, szukano szybszej lecz tak samo precyzyjnej metody. Rzemieślnicy zaczęli więc badać możliwości oferowane przez zrobotyzowane pantografy.

Pierwsze kroki w modernizacji przedsiębiorstwa polegały na opracowaniu studium wykonalności. Jego ustalenia potwierdziły korzyści handlowe, które można osiągnąć dzięki użyciu sterowanych komputerowo narzędzi produkcyjnych. Koszty inwestycji okazały się jednak przeszkodą, nawet mimo dostępnego wsparcia finansowego z EFRROW w ramach bułgarskiego PROW. Ceny zrobotyzowanych pantografów u międzynarodowych dostawców przekraczały 250 000 euro, co skłoniło Nikołaja Właszewa do szukania bardziej opłacalnych alternatyw w kraju.

Ogłoszono zatem przetarg skierowany do firm bułgarskich na skonstruowanie zrobotyzowanych części zaawansowanego technologicznie pantografu. Przygotowana dla przetargu specyfikacja szczegółowych warunków zamówienia uwzględniła w proponowanym budżecie udział dofinansowania z EFRROW. Do przetargu stanęły trzy firmy, a ostateczny kontrakt podpisano na kwotę stanowiącą mniej niż 15% ceny na rynku światowym.

Całkowite koszty projektu dla technologii wytworzonej w Bułgarii wyniosły nieco ponad 35 000 euro. Ta znaczna oszczędność sprawiła, że inwestycja znalazła się w zasięgu możliwości finansowych firmy. Lukę w finansowaniu uzupełniono z bułgarskiego PROW, ze wsparcia środka 312, który ukierunkowany jest na przedsięwzięcia biznesowe realizowane przez mikroprzedsiębiorstwa na obszarach wiejskich.

Wpływ technologii informacyjno-komunikacyjnych

Zainstalowany na początku 2011 r. zrobotyzowany pantograf będzie miał duży wpływ na firmę Vlashev-darvorezba Ltd, ponieważ dzięki temu nowemu sterowanemu komputerowo urządzeniu można osiągnąć wyższą jakość, szybkość i lepsze efekty pracy snycerza. Wszystkie przyszłe precyzyjne wyroby meblarskie firmy oraz ich misterne zdobienia będą poddawane wstępnej obróbce przez zrobotyzowany sterowany komputerowo pantograf, który korzysta z trójwymiarowej frezarki, by zachować dokładny jednolity wzór.

Dzięki niemu mają się rozwiązać dotychczasowe problemy związane z niespójnością w procesie produkcyjnym, zwłaszcza w obrębie partii towaru, tak że, w miarę jak realizowane będą plany modernizacji i rozszerzenia działalności, obroty przedsiębiorstwa na pewno wzrosną. Wprowadzenie TIK do zakładu snycerskiego było dla Nikołaja Właszewa szansą i umożliwiło mu przełożenie ambicji w stosunku do firmy na rzeczywistość handlową.

Właściciel docenia długoterminowe znaczenie projektu rozwojowego dla swojego zakładu rzemieślniczego. Jak mówi: „Obroty firmy zależą od rynku, a przez wprowadzenie nowej technologii staramy się zwiększyć wydajność i jakość naszych produktów. To powinno zwiększyć obroty firmy, tak że będziemy mogli utworzyć nowe miejsca pracy.”

Nikołaj Właszew podkreśla także znaczenie wsparcia EFRROW i uznaje, że: „Dofinansowanie z PROW było kluczowe. Bez pomocy w postaci dotacji, koszty sprzętu byłyby trudne do udźwignięcia.”

Zaawansowane technologie opracowane w kraju mogą stać się opłacalnym i dostosowanym do lokalnych warunków rozwiązaniem problemów przedsiębiorstw wiejskich związanych z rozwojem ich działalności.

W celu uzyskania dalszych informacji na temat tego projektu w dziedzinie TIK i innych działań EFRROW w Bułgarii, należy skontaktować się z bułgarską KSOW (www.nsm.government.bg).

15

„Przez wprowadzenie nowej technologii chcemy zwiększyć wydajność produkcji i jakość naszych wyrobów.”

Nikołaj Właszew

Tworzenie map elektronicznych korzystne dla rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich: nowoczesne gospodarowanie zasobami dziedzictwa na Maderze dzięki wsparciu z EFRROW

Systemy informacji geograficznej (GIS) odgrywają coraz większą rolę w rozwoju obszarów wiejskich w całej Europie. Oprogramowanie GIS na obszarach wiejskich można stosować między innymi w zarządzaniu gospodarstwem, wytyczaniu szlaków turystycznych i planowaniu gospodarki zasobami. Z narzędzi GIS korzysta się w wielu różnych projektach PROW w różnych państwach członkowskich, w tym na Maderze w Portugalii, gdzie środki EFRROW przeznacza się na tworzenie map zasobów dziedzictwa wyspy i gospodarowanie nimi.

W ostatnich dziesięcioleciach odnotowano rewolucyjny postęp w dziedzinie technologii GIS, która zapewne będzie nadal wykorzystywana w przyszłości jako przydatne narzędzie wspomagające rozwój obszarów wiejskich w UE. Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że GIS to po prostu nowoczesny sposób tworzenia elektronicznych map, ale w rzeczywistości to o wiele więcej. GIS to komputerowe narzędzie, które wiąże punkt na mapie z konkretnymi danymi na temat tej lokalizacji. Dla przykładu, może to być informacja o typie gleby, strukturze populacji, szlakach migracji zwierząt, temperaturze wody lub natężeniu ruchu.

Powiązanie takich danych ze współrzędnymi geograficznymi tworzy „dane przestrzenne”. Program GIS jest następnie w stanie operować tymi danymi przestrzennymi i bardzo szybko je analizować, by pokazać możliwe skutki różnych scenariuszy dla danego obszaru. Z tych funkcji modelowania korzysta się, by pomóc w podejmowaniu decyzji o tym, jak najlepiej gospodarować terenami wiejskimi i je rozwijać. GIS stosuje się także na różne inne pomysłowe sposoby, by wspomóc rozwój gospodarki na wsi, na przykład w projektach turystycznych, które oferują wycieczki bez przewodnika wzdłuż szlaku wytyczonego przez technologię mobilną w aplikacjach na telefony komórkowe.

Ważnym krokiem w procesie GIS jest zebranie danych przestrzennych. W tym celu zarządcy Parku Krajobrazowego na portugalskiej wyspie Maderze skorzystali ze środków EFRROW. Zarządzający parkiem przeznaczają środki z PROW na tworzenie danych przestrzennych o architektonicznym dziedzictwie tej wiejskiej krainy. Materiały GIS opracowane w wyniku tej działalności

zostaną wykorzystane, by chronić walory krajobrazowe, zachować zasoby kultury i wspierać rozwój gospodarczy na tym terenie, który jest jednym z najbardziej wyizolowanych i oddalonych obszarów wiejskich Europy.

Szansa ukryta w zasobach dziedzictwa

Park Krajobrazowy Madery (www.pnm.pt) rozciąga się na około dwóch trzecich powierzchni wyspy i skrywa bogactwo zabytków architektury i przyrody. Zrównoważony rozwój stanowi dla władz parku przewodnią zasadę w jego zarządzaniu, dzięki czemu zasoby środowiskowe i społeczno-gospodarcze, znajdujące się w parku, traktowane są z jednakową uwagą.

Zarządcy parku uznali zatem za ważne zachowanie budynków i innych zabytków kultury, zwłaszcza tych, które odzwierciedlają różne sposoby, w jakie człowiek kształtował środowisko Madery. Uwzględniono znaczenie, jakie mają zabytki dla stymulowania rozwoju gospodarczego, zwłaszcza jako wartościowe atrakcje turystyczne w turystyce wiejskiej. Ponadto utrzymanie zasobów architektonicznych parku daje możliwości tworzenia nowych miejsc pracy związanych z odnową tradycyjnych wiejskich rzemiosł i umiejętności.

Brakowało jednak informacji na temat różnorodności i stanu zasobów dziedzictwa architektury w parku, zaplanowano więc dwuletni projekt, by uzupełnić te braki informacyjne. Środki EFRROW z PROW regionu Madery były źródłem dofinansowania dla projektu, którego celem było opracowanie w oparciu o dane

Technologia GIS może mieć całą gamę zastosowań w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich, od tworzenia nowych miejsc pracy po zarządzanie ryzykiem.

przestrzenne mapy zabytków i relikwów działalności człowieka w parku krajobrazowym.

Projektowi przyznano około 28 500 euro ze środka 323 PROW, który wspiera ochronę i odnowę dziedzictwa wsi. Władze parku wykorzystują te fundusze na program prac badawczych (trwający do końca 2011 r.), w ramach którego zbiera się i przechowuje dane na temat tysięcy różnych miejsc na tym terenie.

Miejsca ochrony dziedzictwa w GIS

Każde miejsce ochrony dziedzictwa jest fotografowane i lokalizowane na siatce współrzędnych geograficznych z użyciem Globalnego Systemu Pozycjonowania (ang. Global Positioning System, GPS). Informacja o stanie danego miejsca i występujących w nim zasobach, które mogą stać się podstawą rozwoju, jest następnie rejestrowana i wprowadzana do oprogramowania GIS, z którego korzystają zarządcy parku. Wyniki tego procesu bardzo pomogą uwzględnić zasoby kultury w planach strategicznych dotyczących parku i w zarządzaniu parkiem.

Władze Parku Krajobrazowego zwracają uwagę na powyższą kwestię i podkreślają, że: „dzięki możliwości umieszczenia miejsc, w których znajdują się zasoby dziedzictwa, na siatce współrzędnych geograficznych w programie GIS, zyskujemy informacje konieczne do podejmowania decyzji dotyczących gospodarowania parkiem i jego planowania. Już sama wiedza o istnieniu tych budynków stanowi duży krok w kierunku ich ochrony”.

Do dnia dzisiejszego w ramach finansowanego z EFRROW badania przygotowano dane przestrzenne dla realizowanego w programie GIS spisu kościołów i kaplic, zabytkowych domów, murów, cieków wodnych, młynów, wiejskich studni, pomp, stodoł, dróg, starych

zakładów przemysłowych i mostów. Rezultatem zakończonego badania będzie elektroniczny wykaz zasobów dziedzictwa wsi wraz z miejscami ich występowania, który może służyć jako punkt odniesienia do oceny działań ochronnych i rozwojowych.

Operowanie danymi GIS i ich porównywanie pozwoli zarządcą parku przewidywać, jakie pozytywne lub negatywne skutki mogą mieć przyszłe zdarzenia na zasoby dziedzictwa (i co za tym idzie, na turystykę wiejską). Analizowane zdarzenia obejmować mogą zmiany w sposobie użytkowania gruntów, proponowane nowe elementy infrastruktury, a nawet zmianę klimatu. Co więcej, utworzenie centralnego rejestru wszystkich zasobów kultury znajdujących się w parku pozwoli na lepiej skoordynowane zarządzanie całym tym obszarem chronionym.

Udostępnienie danych przestrzennych wszystkim zainteresowanym przez podanie linków do bazy danych GIS na stronach internetowych tworzy nowe możliwości zastosowania technologii GIS w projektach w zakresie edukacji ekologicznej, świadomości kulturalnej i jest ważne z punktu widzenia przejrzystości działań samorządu gminy.

Wreszcie, jak oczekują władze Parku Krajobrazowego, tworzenie map elektronicznych sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu na Maderze. Wyrażają nadzieję, że „projekt przyczyni się do uświadomienia konieczności ochrony bogatego dziedzictwa naszej wyspy i jej tradycji związanych z lokalnymi umiejętnościami. Wzmocni także tożsamość regionalną Madery i zachęci ludzi do poszukiwania nowych sposobów wykorzystania zasobów kultury tradycyjnej. Niektóre zabytkowe stodoły i budynki mogłyby zostać odrestaurowane dla celów turystycznych, co mogłoby zwiększyć dochody rolników dzięki różnicowaniu gospodarki wiejskiej”.

Dalszych informacji na temat tego projektu udzielić może Graça Mateus (gracamateus.sra@gov-madeira.pt) z Parku Krajobrazowego na Maderze.

„Projekt uświadomi mieszkańcom konieczność ochrony bogatego dziedzictwa naszej wyspy.”

Park Krajobrazowy na Maderze

Tworzenie baz wysoko wyspecjalizowanych umiejętności na obszarach wiejskich: branża meblarska na Łotwie rozwija się dzięki komputerowo wspomaganemu projektowaniu (CAD)

Na Łotwie skorzystano ze wsparcia z EFRROW na prowadzenie specjalistycznych szkoleń w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Szkolenia te, realizujące koncepcję uczenia się przez całe życie, skierowane są do projektantów mebli z okręgu krasławskiego.

Łotewski okręg krasławski (łot. Krāslavas rajons) leży u wschodnich granic UE, przy granicy z Białorusią i Rosją. Ten obszar o głównie rolniczym charakterze jest częścią malowniczej doliny Daugawy, w której podstawę lokalnej gospodarki tradycyjnie stanowią rolnictwo i leśnictwo.

Przedsiębiorstwa wiejskie okręgu krasławskiego nadal bazują na otaczających plantacjach sosny czarnej i jodły, jako ważnych źródeł dochodu. Wraz ze zmianami, które nastąpiły w ostatnich dekadach w systemach produkcji drzewnej w regionie, nastąpiła modernizacja branży i zróżnicowanie działalności lokalnych przedsiębiorców, którzy skierowali swoją produkcję na nowe rynki unijne i zaczęli czerpać zyski z produktów drzewnych niosących wartość dodaną, takich jak meble.

Produkcja mebli drewnianych stwarza ogromne szanse dla okręgu Krāslavas, a także dla innych społeczności wiejskich na Łotwie oraz ogólnie w państwach bałtyckich. Przedsiębiorstwa przemysłu drzewnego dokonały ekspansji na nowe obszary działalności, które obejmują np. masowo produkowane meble do samodzielnego składania, wykonywane na zamówienie projekty i realizacje wnętrz oraz budynków, specjalistyczne ergonomiczne wyposażenie, wyroby rzemiosła artystycznego, mocowania i elementy wykończeniowe.

Konkurencja na tych rynkach jest silna. Aby firmy meblarskie pozostały konkurencyjne muszą stosować metody projektowania i urządzenia do zautomatyzowanej produkcji oparte na specjalistycznych technologiach. Dlatego też umiejętności w dziedzinie TIK są niezbędne w przedsiębiorstwach meblarskich na obszarach wiejskich. Partnerstwo Okręgu Krasławskiego (które działa jako lokalna grupa działania w ramach inicjatywy Leader na tym

terenie) uwzględniło tę potrzebę, przyznając dofinansowanie z EFRROW na nowy kurs szkolenia w zakresie TIK, ukierunkowany na projektowanie mebli z wykorzystaniem zaawansowanych technologii.

Szkolenie pracowników na obszarach wiejskich

Producenci mebli z obszaru lokalnej grupy działania potwierdzili zapotrzebowanie na inicjatywę w zakresie szkolenia pracowników na obszarach wiejskich. Przedsiębiorstwa otrzymały wsparcie unijne z funduszy przedakcesyjnych na zakup nowoczesnego sprzętu do obróbki drewna, lecz brak wyszkolonych pracowników był przeszkodą w pełnym wykorzystaniu nowej technologii.

W odpowiedzi na niedobór umiejętności w tej branży utworzono partnerstwo do realizacji projektu, któremu przewodniczyła rada okręgu Krāslavas. Partnerami zostali eksperci w dziedzinie kształcenia w przemyśle drzewnym z Uniwersytetu Technicznego w Rydze i ze szkoły średniej Krāslavas Varavīksne, gdzie odbywały się sesje szkoleniowe. Na realizowany przez partnerstwo projekt szkoleń w zakresie TIK, przeprowadzonych w 2010 r. przez wyspecjalizowany podmiot realizujący szkolenia LatInSoft SIA, przeznaczono około 12 896 euro dofinansowania w ramach osi 4 PROW (75% tej dotacji pochodziło z EFRROW).

Treść kursów w dziedzinie TIK była starannie zaplanowana, tak by odpowiadała potrzebom branży meblarskiej. Obejmowała ona różne komponenty programu do komputerowego wspomaganego projektowania (CAD). Zalety CAD dla projektantów mebli opisuje prezes LatInSoft SIA, Siergiej Simonow: „Ta technologia znacznie

skraca czas potrzebny na produkcję mebli na zamówienie lub na seryjną produkcję standardowych produktów meblarskich. Dzięki niej znacznie też poprawia się jakość produktów.”

Szkolenie dotyczy głównie obsługi najnowszego pakietu oprogramowania CAD, który, jak wyjaśnia Siergiej Simonow, „bezpośrednio dotyczy projektowania mebli, jako że umożliwia parametryzację rysunków. Program ten różni się od innych programów CAD, które jedynie wspomagają tworzenie rysunków technicznych. Parametryzowane aplikacje komputerowe także pomagają tworzyć rysunki, ale, co ważniejsze, pozwalają ustawić wartości parametrów rysunku tak, by zachować zgodność z oczekiwaniami klienta lub wymogami projektu.” – dodaje. „Parametry to np. wymiary, właściwości materiału, waga, cena jednostkowa itd. Ta aplikacja wspomaga także twórczy proces projektowania dzięki modelowaniu 3D, które generuje wszystkie rysunki techniczne, specyfikacje, wyceny, wizualizacje, animacje itp. Możliwe jest nawet przetestowanie łączy i spójność.”

Planowane zmiany

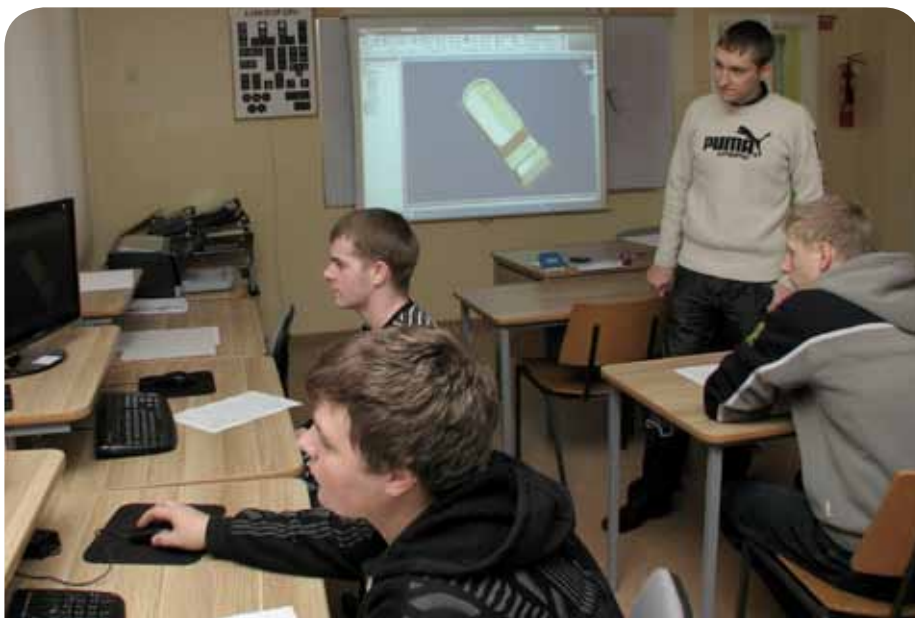
Ze szkolenia tego rodzaju cenionych na rynku wyspecjalizowanych umiejętności może skorzystać ponad 100 uczestników. Beneficjenci końcowi projektu to studenci poszukujący pracy w przemyśle meblarskim w regionie, samozatrudnieni rzemieślnicy, bezrobotni mieszkańcy wsi i inne zainteresowane osoby. Dzięki wsparciu z EFRROW wszyscy uczestnicy poszerzyli swoją wiedzę i udoskonalili umiejętności w dziedzinie nowoczesnego projek-

Ukierunkowanie szkoleń w zakresie TIK na uzupełnienie braków w wyspecjalizowanych umiejętności technicznych u pracowników na obszarów wiejskich może przynieść korzystne wyniki w projektach EFRROW.

owania i produkcji mebli. Umiejętność obsługi programów CAD jest także pożądana w innych branżach, co zwiększa dodatkowo potencjalne korzyści z dofinansowania szkoleń w dziedzinie TIK w ramach osi 4 łotewskiego PROW.

Omawiane są już dalsze etapy rozwoju tej inicjatywy w dziedzinie projektowania mebli, realizującej koncepcję uczenia się przez całe życie. Partnerzy w tym projekcie, skierowanym do pracowników branży meblarskiej, rozważają obecnie rozszerzenie jego zakresu. Planowane zmiany mogłyby polegać na zakupie dodatkowego sterowanego komputerowo sprzętu do obróbki drewna, który, jak twierdzi Siergiej Simonow: „Pozwoli studentom opanować wszystkie etapy przetwórstwa drzewnego i produkcji mebli, od pomysłu przez wspomagany komputerowo projekt, aż po sterowane komputerowo wytworzenie produktu końcowego.”

Więcej informacji na temat tego projektu kształcenia mieszkańców obszarów wiejskich w wysoko wyspecjalizowanych umiejętnościach technicznych uzyskać można kontaktując się z łotewską KSOW (www.laukutikls.lv), Siergiejem Simonowem w LatInSoft SIA (simonov@latinsoft.lv) lub Inārą Dzalbe z rady okręgu krasławskiego (inara@kraslava.apollo.lv).

” Ta technologia znacznie skraca czas potrzebny na produkcję mebli robionych na zamówienie lub produkowanych seryjnie. Dzięki niej znacznie też poprawia się jakość produktów. ”

**Siergiej Simonow,
realizator szkoleń w zakresie
TIK na Łotwie**

Sieć biznesowa małych i średnich przedsiębiorstw wiejskich: obiecujące perspektywy dla internetowej społeczności przedsiębiorców w regionie alpejskim

Liczna grupa przedsiębiorstw wiejskich z francuskiego regionu Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże (fr. Provence Alpes Côtes d'Azur) zebrała się i zastosowała technologie informacyjno-komunikacyjne jako narzędzie budowania zaufania przedsiębiorców i poprawy perspektyw ekonomicznych, wykorzystując na ten cel środki z EFRROW.

Komisja Europejska uruchomiła *Sieć Wspierania E-biznesu dla MŚP* (ang. e-Business Support Network for SMEs, w skrócie eBSN) (http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/ebsn/index_en.htm), która ma służyć zachęcaniu małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) do odkrywania, jakie innowacyjne możliwości oferują TIK i e-biznes. (Sieć eBSN świadczy usługi na poziomie całej UE, ale także udziela praktycznych wytycznych dla przedsiębiorstw. Udostępnia też *narzędzie diagnostyczne*, zaprojektowane, by pomóc MŚP w identyfikowaniu rozwiązań z dziedziny technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), które pasują do ich potrzeb (zob. <http://ec.europa.eu/enterprise/e-bsn/ebusiness-solutions-guide/showSearchOverview.do>).

W jednym z haseł przewodnich, które upowszechnia eBSN, podkreśla się, że: e-biznes to znacznie więcej niż handel elektroniczny (czyli kupno i sprzedaż online) oraz że firmy coraz częściej stosują technologie informacyjno-komunikacyjne, by powiązać swoje procesy i systemy biznesowe. E-biznes umożliwia zatem nową formę partnerstwa, a także może służyć doskonaleniu zarówno sposobu pracy firm, jak i sprzedawanych przez nie produktów i usług.

Zasady te dotyczą przedsiębiorstw wiejskich w całej Europie, a środki wsparcia EFRROW oferują im różne możliwości wdrażania rozwiązań w dziedzinie e-biznesu.

Przykład projektu z tej dziedziny dofinansowanego z EFRROW znaleźć można w regionie alpejskim we Francji, gdzie liczna grupa małych firm połączyła siły pod sztandarem inicjatywy e-biznesowej.

Zaufanie do e-biznesu

Twórcy omawianego projektu z dziedziny rozwoju obszarów wiejskich, stowarzyszenie AMACA (Académie Majeure des Arts Contemporains Alpains), postawili sobie za cel poprawę pozycji lokalnych przedsiębiorstw z obszaru Pays du Grand Briançonnais. Przekazanie wiedzy na temat pełnego przekroju działalności MŚP w regionie miało służyć różnym celom. Przede wszystkim miało zwiększyć zaufanie przedsiębiorców dzięki pokazaniu siły MŚP działających w regionie, w którym porażka działalności gospodarczej nie należy do rzadkości.

Drugim celem, wynikającym z pierwszego, było tworzenie sieci między lokalnymi przedsiębiorcami, tak by zachęcić ich do wzajemnych kontaktów i wspierania się nawzajem. Dzięki niej możliwe byłoby osiągnięcie długoterminowego celu, polegającego na identyfikacji możliwości współpracy członków sieci w celu wytworzenia dodatkowego dochodu i nowych miejsc pracy.

Ze względu na ukształtowanie geograficzne regionu, które stanowi fizyczną barierę oddzielającą przedsiębiorstwa i może uniemożliwić konwencjonalne metody łączenia lokalnych firm, najważniejszym narzędziem do rozpoczęcia tego procesu w zakresie rozwoju obszarów wiejskich wydawały się technologie informacyjno-komunikacyjne. Stowarzyszenie AMACA chciało także wykorzystać potencjał technologii informacyjno-komunikacyjnych jako wizualnego narzędzia poprawy wizerunku lokalnych MŚP w Internecie.

Wsparcie lokalnej grupy działania

Początkowe wysiłki na rzecz tworzenia sieci biznesowej napotykały na wyzwania, z których niemałym była ograniczona chęć uczestnictwa ze strony lokalnych przedsiębiorców. A jednak wytrwałość Anne Pancaldi, koordynatorki projektu, która sama prowadzi zakład rzemiosła, przyniosła owoce. Anne Pancaldi odkryła, że: „Przedsiębiorcy zapragnęli zrzeszyć się w sieć po tym, jak zadałam sobie trud osobistego odwiedzenia każdej firmy, aby wyjaśnić cel projektu”. Ta technika okazała się bardziej produktywna niż szukanie członków sieci przez ogłoszenie w lokalnych mediach.

W miarę jak rosła liczba członków, projekt nabierał rozmachu. Do grudnia 2008 r. do sieci przyłączyło się już około 35 lokalnych MŚP, obecnie należących do społeczności internetowej za pośrednictwem strony www.brianconnais.pro. Każdy członek podjął zobowiązanie finansowego wspierania sieci e-biznesowej poprzez składki członkowskie. Za opłatę członkowską otrzymywało się reklamę własnej firmy na stronie sieci, wyprodukowaną z użyciem kreatywnych umiejętności stowarzyszenia AMACA w dziedzinie projektowania stron internetowych.

Więści o społeczności e-biznesowej wkrótce dotarły do lokalnej grupy działania w ramach inicjatywy Leader w tym regionie. Dostrzegła ona możliwości projektu w zakresie poprawy perspektyw ekonomicznych przedsiębiorców na całym obszarze. Dzięki pomocy lokalnej grupy działania powstał projekt dofinansowany z EFRROW, który objął w rezultacie cały obszar lokalnej grupy działania w regionie Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże.

W budżecie realizowanego przez lokalną grupę działania projektu (wynoszącego prawie 75 000 euro) znalazło się 25 000 euro dofinansowania z sektora prywatnego. Wsparcie EFRROW udzielone zostało w ramach środka 313, który wspiera rozwój turystyki. Kierownictwo lokalnej grupy działania było zdania, że społeczność internetowa małych i średnich przedsiębiorstw stanowi doskonałą platformę do sprzedawania turystom lokalnych produktów i usług należących do sieci wiejskich przedsiębiorstw. I tak sporą część środków EFRROW przeznaczono na budowę kiosków informacyjnych z zainstalowanymi ekranami komputerowymi prezentującymi nieinteraktywną wersję elektronicznego katalogu firm. Testy kiosków w punktach informacyjnych dla turystów wykazały ich skuteczność, a obecnie identyfikuje się nowe lokalizacje dla kiosków, by maksymalnie wykorzystać ich możliwości w zakresie promocji turystycznej regionu.

Zainwestowanie wysiłku w zakładanie sieci e-biznesowych może przynieść korzyść dla rozwoju obszarów wiejskich.

Możliwości Internetu

Wsparcie lokalnej grupy działania zostało także wykorzystane do stworzenia sieci e-biznesu, która liczy obecnie ponad 90 członków, tworząc pełen przekrój MŚP w tym regionie. Jedna z koordynatorek lokalnej grupy działania, Mathilde Houze, wyjaśnia, że projekt „łączy profesjonalistów w tym regionie w rozległą sieć, od piekarza, mechanika, właściciela hotelu aż po sprzedawcę perfum”. Dodaje też, że: „Tego typu nowoczesna komunikacja, którą stosuje się w projekcie, ujawniła silne zainteresowanie nowymi technologiami, które sprawiają, że przedsiębiorcy mogą zostać dostrzeżeni i stać się znani”.

Na sukcesie w zakładaniu portali społecznościowych przedsiębiorców w Internecie, jak w tym przykładowym projekcie EFRROW, można się oprzeć, aby uzyskać namacalne korzyści polegające na rozwoju gospodarczym obszarów wiejskich. Społeczności internetowe, które osiągną masę krytyczną, mają do dyspozycji asortyment różnych narzędzi rozwoju działalności biznesowej. Mogą one być wykorzystywane przez sieć jako całość lub przez konkretne podgrupy jej uczestników. Internetowe doradztwo biznesowe, fora do konsultacji z innymi użytkownikami, badania rynku, inicjatywy tworzenia klastrów, rozwój nowych produktów i bardziej ambitna działalność w dziedzinie handlu elektronicznego to wszystko możliwości, które pozostają otwarte dla społeczności e-biznesowych, by jak najlepiej wykorzystały możliwości Internetu.

W celu uzyskania dodatkowych informacji o tym projekcie EFRROW, należy skontaktować się z LGD regionu Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże (www.reseaurural.fr/provence-alpes-cote-d-azur).

” Dzięki tej stronie internetowej moi klienci mogli mnie znaleźć. Na przykład, jednemu klientowi, który odwiedził mój sklep tego lata, udało się mnie znaleźć znów jesienią przez wyszukiwarkę w Internecie. Bycie częścią sieci AMACA stanowi dodatkowy element w planie komunikacji mojej firmy. ”

Caretta Chabrand, La Bergerie, Briançon

The European Network for Rural Development ONLINE

<http://enrd.ec.europa.eu/>

Urząd Publikacji

DOI: 10.2762/16259

ISBN 978-92-79-19888-5

9 789279 198885